

Nº 44.

Sestde enā, 2. (14.) November

1874.

Malsa par gaddu: Mahjas weesīs 1 rubl., pastes nauda 60 lap.

Rahdītājs.

Jānnakahs finnas.

Gelschjēmēs finnas. No Rīgas: atgāhdīngschana pagastu wezzaleem, No Ubrokās: stohlas-eechwēhtīchana. No Tchryattas: jauna semlohpibas flōbla. No Dēlgavas pūsses: blehschi, — ugguns-grehls. No Durbes: vahr labibas augšchanu. No Pehterburgas: vienās uppe teek dīlkala taisīta.

Ahrsemēs finnas. No Wahzijas: naudas buhšchana. No Londones: Gladstone rāfīs. No Franzijas: awīshu isturēschanahe. No Italijs: isturēschanahe prett pahwestu. No Spanijas: Don Karlofs. No Turkestanes: laupīchana.

Widsemēs flōlotāju konferenze Wallā. Gaiss un vīna straumes. Slawence iautēschī. Sīkli noītkumi is Rīgas.

Peelikumā. Juhriņeku mahnu-tizziba. Graudi nu sebi.

Jānnakahs finnas.

No Krontattes. Kā "Waldibas finnotājs" finno, tad preelfsch teem zaur ugguns-grehlu apstahdeteem irr zaur dawanahm 'famesti 17,135 rubti. Bes slādras naudas arri teek dāhwinatas drehbes un ehdamas leetas. Schinni finnā dauds palihdējīs generaļa-leitnants Trepows. Winsch to deenu pehz ugguns-grehla aīsfuhtīja 50 fullu (leelu maifu) mīltu, 10 fullu putraimū, 30 pūddu wehřschā galas, 32 pūddu fahltas galas un zittas ehdamas leetas. Schi palihdība nahza ihstā lailā. Ehdamas leetas tissa nodohtas abbeem lausku īehkem (wezzam fausku īehkīm un jaun-eetaītam īehkīm), tur kahdi 400—500 launagu un wallarinas ehd. Wissu leelalais gruhtums irr, preelfsch nōdeggscheem mahjas weetu apghaht. Kur tīlai kahda weetīna jeb ruhmitē atrohdahs, wissas teek preelfsch mahjoleem isleetatas. Kasernās wissas weetas teek preelfsch majoleem eeruhmitas. Kreeposta kommandants wissas mahjinas waſtaras-dahjē un kahdu dattu no fawa pascha dīhwolka preelfsch nomešchanahs jeb mahjochanas atdewis. Wirsnekt, lurreem ugguns naw dīhwolku apstahdejuse, irr fawus beedrus pee fewim usnēhmuſchi, un dāschā masā dīhwolki peemiht taggad 2 lihds 3 familijas. Bes tam arri dauds zittas weetas tee bes pajumta palikkuschee mahjas weetu dabbujuschi. Zitti aīswesti us Oranienbaumu jeb Pehterburgu. Anglu mahzītājs arri fawu bāsnīzu us kahdu laiku eeruhmejis. Dīhwolku trūklumu rewehrodams

karra-gubernators eezehlis komissiju, tas preelfsch mahjoleem gahdatu. Preelfsch drehbju pirkšchanas kommissija atlāhvuse 500 rubl.

No Witebskas. Kreewu awise "Goloss" finno vahr fahdu leelu laupīchana. Tai Flolowitschā fungam peederigai muishai (Lepele) usbrūkūtschi laupitaji, kahdi 50 tehwi, un to islaupījuschi.

No Austrījas. Kā no Pragas pilssēbtas teek sinnohts, tad Wezz-Tschechi fahloht starp kādim rihtotees, lai warretu Austrījas leisaram, kad tas Behmīja nonahfschoht, fawas prāfīschanas preelfschā zelt. Lākam schai rihtoschanai no oħras pusses arri kawelli rassees. Va to starpu daschi pretti strahda Wezz- un Jaun-Tschechu zehschanahe.

No Rōmas. Gelschigu leetu ministerija irr islauduse rāstu pee wisseem preselteem (gubernatoreem). Schinni rāstā ministeris rāsta: No jauna isfalku to wehleschanohs, lai pee parlamenta lohzektu iswehleschanas teek vilniga brihwiba atkauta wehletajeem, lai tautas prāhts (wehleschanahs) schinni leetā swabbiadi parahditoħs. Usaizinaju birgermeistarūs un zittas teefas, lai par tam gahda, la dauds wehletāju fanahl un la wehleschanas brihwiba neteek kaweta.

No Spanijas. Vahr Don Karlofa pahreeschana Franzijas rohbeschās telegrāfs taggad daschadas finnas nees. La effoht taisnība, la Don Karlofs tāi 26. Oktoberi (7. Novemberi) vahr rohbeschahm pahrgahjis, bet deenu pehz tam, lai gan vīna apzeetīnachana no Spanijas waldbas tuhliht tissa pagebreta, vīnam to mehr ishwees atkal. Spanijas rohbeschās atvaskat tilt. Tahda finna no Madrides atnahkuſe. Vahr Karlistu kaufchanohs schahda finna: Karlisti aplehğere Irunu. Waldbas saldati, zaur Karlistu līhnu jauri tillschi, Karlistus weetāhm fakabuſchi.

No Amerikas. Kā no Buenos-Aijres teek sinnohts, tad dumpineeli ar kahdeem karra-luggeem tur nonahluschi. Waldbā wīaneem fawus karra-luggis pretti suhtījuſe. Dumpineeli waddonis Arrendondo effoht Mendozas pa-walſte eelauees, bet no waldbas saldateem tizzis falants un pee tam pa-audejīs 200 wihrus.

Gekschsemmes finnas.

No Nihgas. Zaur „Wids gub. aw.“ teek pagasta wezzaleem peekohdinahs, ka winneem par tam ja-atbild, ka tee appalksch wianu waldibas buhdami semneelu lohzelli sawâ laikâ un bes kaweschanas kreetni ispilda karra-deenastu un ka winneem par wissu gruhtibu un nelahtribu nowehrschanu jahgada, kas pee tam warretu gadditees. Us tahdu wihi pagasta wezzaleem peenahlahs us tam luhkoht, ka wissi jauni zilwelt, kas fasauzami, tai no-littâ terminâ fasauzchanas weetâ fanahs un arri par tam gahdaht, ka winneem ta waijadsgiga palih-deschana pee tam teek pasneegta.

No Ulbrokas. Swehtdeen tai 27. Oktoberi tappa muhsu jaun'uszelais flohlas-nams eeswehitihs. Efwehrtshana, kurru isdarrija zeen. draudses mahzitajs Brochhusen L., eesfahlahs pulstern 3 pehz pufse-deenas. Kad zeen. mahzitajs bija sanahkuschobs laudis ar lahdeem us schihs deenas noluhku sihmedameem wahrdeem usrunnajis, tad jaulks lohrys pehz draudses flohlotaja Schwalba lunga wad-dischanas dseedaja tschetrvalfigi: „Dehowa Lawam wahrdam“ un pehz tam zeen. mahzitajs, par telstu nemdams Dahiw. 34. vseefmas 12. perfchu „Nahzeet schurp behrni, klauftit mannis, es mahzischu jums ta Kunga bihjachanu“ — atgahdinaja laudis, lä flohlu peenahlums irr, flohlojameem neween pasneegt mahzibu, bet tohs arri west pee Deewa bihjachanas un mihleschanas un winna wahrda ihstenas zeenischanas, kas irr wissas gudribas eesfahlkums un gals; lä loi tee sinnatu sawas laizigas finnaschanas parreisti leetâ lilt un netaptu tahdi, kas dohmajahs augstaki un labbali buht lä winnu senntehwi un aismirst sawu lahrtu un tautu u. t. pr. Kad runna bija pabeigta un Deewaluhgschana noturreta, tad lohrys atkal dseedaja tschetrvalfigi: „Deews irr muhsu patwehrums“ un pehz tam, kad mahzitajs bij atkal runnu turrejis, atgahdinadams muhsu schehliga Keisara ruhpibu par sawu paivalstneelu apgaifmoschana, lohrys dseedaja Kreewu paivalstneelu luhgchana: „Deews swehti Keisaru.“ — Wehl mahzitajs peeminneja, lä par scha flohlas-namma uszelschanas wissleelaka pateiziba nahlahs muhsu zeentjamam un no wisseem mihtotam dsimtlellungam Buhse L., kas preefsch tam grunti un leelu palihdsibu dewis pee usbuhweschana — un arri taggadejam pagasta wezzalam Ohsoling L., kas to wissu waddijis un isrihkojis. Pehz tam tikkla teem pascheem no lohra Augusta laime issaupta un mahzitajs galla-luhgschana noturrejis, laudis atlaida. — Laizinsch bija wissudeenu jaulks un laudis bij tahdâ mehrâ sanahluschi, lä klassé, loi gan ta deesgan ruhmiga irr, newarreja wissi facet un zitteem bij pee walkejeem lohgeem ahrâ lastahw. Tapreezajahs, lä dseedaschana tapat lä wiss zits gauschi labbi un wisseem par patilshchanu isdewahs.

J. Strauch.

No Tehrpattas. Par Iggauku semkohpibas-flohlu Waiwarâ taggad „Eesti Postimees“ pasneeds plaschakas finnas. Schi flohla irr dibbinata no lambara-lunga barona Korff, weenas zittas flohlas weetâ, kurru wissch fennak us sawu rehlinu usturreja. Pee jaunahs semkohpibas-flohlas mahziba fahfushehs 1. Oktoberi. Mahzelli winna tohp mahziti netillai us to, loi tee taptu labbi laukfaimneeli, bet arri kreetni pagasta lohzelli. Mahziba irr weenlahrt wisspahriga, attihstdama, ohtrlahrt ihpacha, us semkohpibu sagattawodama. Pee wisspahrigas mahzibas peederr: Iggauku ortografija un dohmu-raksti, rakstneeziba, Kreewu walloda, sadsthwes rehlini, matematika (aritmetika, algebra, geometrija, uhdens- un semmes-mehrishhana), sihmedhana, pasaules wehsture, geografija, fisika, dabbas finnaschanas un grahmatu-weschana, tapat arri Wahzu walloda preefsch teem, — kas to wehlahs. Pee ihpachahs mahzibas peederr: semmes (gruntes) pasihschana, tihruma apstrahdaschana, labbibas aubsechana, plawu un gannibu lohpschana, lohpu waiflas un winnu aubsechana, semkohpibas kihmija, laukfaimneezibas grahmatu-weschana, dahrsu lohpschana u. z. Mahzibas laiks irr 2 gaddi. Mahzelli tohp usnemti no 14. gadda. Winneem wajaga draudses-flohlu buht zauri isgahjuscheem. Flohlas-nauda pirmâ pufsgaddâ irr 12 rubl., ohtrâ 10, treschâ 9, zetturtâ 8 rubli. Usturra-nauda par pufsgaddu irr 40 rubli.

No Jelgawas apgabbala pasneedsam eeksch „M. v.“ № 42 finnu par fakerteeblehshchein; taggad atrohdam „Latv. avisës“ pahr scho notilkumu schahdu finnu: Tee Gribwu frohga fakertee 7 wasanki wehl usrahdiya sawus zittus lihdsbeedrus, lahdus 8 gabbalus, kas arridsan sagku bandâ esfoht, nu wehl braukajoht pa Kursemmes tirgeem aplahrt deedeledami un sagdami. Tadeht gan katram gohdigam zilwekam un wissu-wairak katram namnatehwam un frohdsneekam peenahltohs buht usmanigam us tahdeem wasankeem, lä arri no sawas pusses tai kriminalu komissijai peepalihdsetu Kursemmi dauds mas no sagkeem tihiht. Katram par eewehroschana un sihmi peesauzam tê tohs tehwinu wahrdu, us fahdeem buhtu wairak jarangahs. 1) Ferdinands Vilgards, Nihdseneeks, kurra rohkai tilkai ihschekis ween atlizzis, 2) Jannis Steins, Leel-Behsneeks, 3) Jurris Bertuls, atstawnieks no Saukas, 4) scha seewa Anna, eefaulta par „Esera Annu“, 5) Leitis Kahrlis Pohze, kam par palihgeem diwi Leischi klaht, 18 gaddus wezzi un 8) weens Kursemneeks, wahrdâ Antons lihds ar sawu bruhti, 9) Anna Pohzeht.

No Jelgawas pusses. Tai nakti no 10. us 11. Oktoberi, lä „B. v.“ finno, nodegga Falgraves Wahz-Geeschu fainneelam riha. Ugguns fatedstaja nekultus rudsus, meeschus, ausas un finaus. Nekultas labbibas bijis, wisszauri rehlinajoht, pee

25 rijahm; skahde irr no teefas talfeereta us 600 rubleem. No kam ugguns zehlusehs, wehl naw finnams; dohma, ka ta laikam no kahda peelaista, jo ugguns wißpirms eeraudfita llohma ahrgallu un peejumā.

No Durbes teek „Latv. awisehm“ sinnoh: Lauzini gohds Deewam! wiſſi nokohpti, rugaji fa-arti un noezzeti, kartupetti nonenti un labbiba gandrihs wiſſa istulta. Par ſchi apgabala lauku augku augumu zaur zaurim warr fazziht, ka bija gan diſchens gads. Waffaraja bij gan druzzin paplahna, bet turpretti seemas fehja, puhe (kweesch) un rufst isdewa hoggatus auglus. Kartupetti ſmiits un grants semmes bij labbi auguschi, mahlu semmes truhdeja. Linni bij ihſi un retti. Seena un ahbolina preelfsch lohpinu usturra irr gan masak, fa pagahjuschā gaddā, dascheem arri tilpat dauds fa pehrn. Ahbolu, itt ihpaschi dahrſa-ohgu, bij baggatiba. Ar vittehm bij ſchowaffar fawadi, nedſ behrinus laida, nedſ arri paſilnam meddus. Schö ruddeni agri ſehtee rufſi, lai gan weenam un ohtram no tahrpeem tappa izzirsti, irr lohſchi eesehluschi, fobla brangu ptaujamo us nahloſchu gaddu. — Sirgi, gohwis un zitti lohpi irr pee mums palehti. No bakkahm un zittahm ſlimmibahm, paldees Deewam, neko ſchim briſcham neſinnam.

No Pehterbburgas. Kā effam dſirdejuſchi, tad lihds ſchim bijis wehſtures wirſlohlotojs, Strunka lungi, tizzis eezelis par Wahzu walodas profesſori (lektori) pee uniwersitetes Pehterbburgā.

— Newas uppe weetahm felli, ta fa leelaki luggi tur newarr braukt. Taggad irr nodohmahts, liſt Newu iſbaggereht (dſillaku padarriht), ta fa arri leeli luggi warr braukt. Schis darbs tiks taggad iſbarrihts un par to teek malfati $6\frac{1}{2}$ millionu rubtu.

Ahrſemmes ſinas.

No Wahzijas. Wahzu walsts ſapulžē tifka pahrſpreestas walsts eenemſchanas un iedohſchanas us 1875to gaddu. Ministeris Delbrils turreja ($1\frac{1}{2}$ stundu) garru runnu pahr Wahzijas finanzu - jeb naudas-buhſchanu. Winsch arri iſſtaidroja, fur teepeezi millardi, to Franzija karra-ſkahdes Wahzijai aismalſajuse, effoht palikkuschi un preelfsch kam tee iſleetati. Walsts eenemſchanas bijuschas zaur ſtempetu - nodohſchanahm kahdi 10 millioni wairak neka bija aprehkiňahs; turprettim no telegraſa eenemſchanahm kahdi $1\frac{1}{2}$ milliona maſak, neka aprehkiňahs. — Geſch Trieras garrisneeki iſrahdijuſchi leelu pretteſtibū prett walsts likumeem. Tee preesteri, kas no waldbas nozelti, naſk alpatkal un par walsts-likumeem neko nebehdadami, ſtahjahs atkal ſawos ammatos. Kad nu polizeja naſk winnus guhſtiht, tad winni teek paſlepti; turklaht arri teek laudis no winneem ſamuffinati un usrihditi. Ultramontanu partijas awiſes ſchahdu iſturrefchanahs uſteiz, ta iſtahtidamas, itt fa nepallaufiba prett likumeem buhtu baſnizas peenahkums, jo tee, kam pee-

nahlahs paſlaufibu laudim mahziht prett likumeem, tee paſchi likumus pahrafahpj.

No Londones. Gladſtons neſenn islaidis ralſtu ſawem tautas brahteem (Angleem), kas kattoku tizzibū peenehmuschi jeb fas jaw kattoki irr. Schinni rafſta Gladſtons neusbruhf kattoeem, bet aiffarga-ahabs prett daschahm pahwesta un winna peekritteju usbruhſchanahm. Pahr pahwesta waldbu Gladſtons ſawā rafſta daschu teizamu wahrdu fazzijs, tapebz arri kahdu druzinu ſchē peeminnesim. Widbus-laikos Rohma (pahwesta waldbu) gribbeja buht par paſaules walbinezzi un ſchinniſ laikos Rohma jeb pahwestu waldbu to paſchu gribboht; winna jaw pee mallas atlifas leetas un buhſchanas taggad pee gaifmas zehluſe, ar tahm gribbedama minneto mehrki ſaneeght. Rohma taggadeju walſtibū zenteenus un wehſtures gahjeenu ne-eeweherodama, tohs pee mallas atmettuse ui ſawas warras rohbeschahs tahtaku lildama, aifehrufe zaur to laizigu wal- diſchanu rohbeschahs. Zihniſchanahs ſtarp laizigu un garrigu waldiſchanu Wahzija to ſtaidri iſrahda. Es negribbu, ta Gladſtons ſafka, ſchai zihniſchanai par ſpreedeju uſmestees, tomehr es fazziht, fa Bruhſita naw ta weeniga walſtiba, bet arri zittas walſtis, ihpaschi Austria, kurrai pee ſchih ſihniſchanahs ſawa datta. Newarr noſeeght, fa ſchi zihniſchanahs, ſchi ſtrihdeſchanahs ſtarp laizigu un garrigu waldbu naw iſkluſchas fazeltaſ no Rohmas, no pahwesta waldbas. Ko fennak fazzijs no Franzijas, prohti Eiropa newarr buht meeriga, ta Franzija irr nemeerā, to paſchu warram arri taggad fazziht no Wahzijas. Šawa rafſta beigas Gladſtons iſſafka kahdus padohmuſ preelfsch brihvprahligas politikas, ſas turpmak Anglijai buhtu jaeevehro.

No Franzijas. Franzijchu awiſes, kas lihds ſchim pahr Wahziju ſinnodamas brihſham launus wahrbus pahr Wahzu waldbu runnajuſchas un naidigu prahku iſrahdijuſchas, taggad dauds lehnaki un jo meerigak ſprahku pahrſpreesch Wahzijas politikas zeffus. To jo ſtaidri redsam no tam, to Franzijchu awiſchneeki rafſtijuschi no Wahzu trohna runnas. Winni pahr to ta ſpreesch: Wahzijas trohna runna mums (prohti Frantschu awiſchneeteem) rahda, fa Wahzija dauds meerigaku prahku prett Franziju turra, pat Wahzu awiſchneeki Franzijai ar naidigu prahku neusbruhf. No heidsama karra-lauka rehki-najoht Franzija nekad naw labbaka ſatifikhanā bijuſe ar zittahm waldbahm fa taggad. Bittas waldbas ſinn, fa Franzija tif meera-darbus gribb strahdahſt un par ſawas walsts un tautas labklaſchahnahs un uſplauſchanu gaſdahſt. Pat daſchi nemeerigee laudis Franzija ſahl pahrleezinatees, fa Franzijai peenahlahs meera-darbus strahdahſt un uſſinnatnibas darba-lauka, bet ne us karra-lauka pehz uſwarrefchanas dſihtees. Ta ſpreesch Franzijchu awiſes un no tam redsam, fa Franzija ſahl us meera darbeem dohmaht un to darridami winna drihs uſplauks.

— Marschals Vasehns taggad klussi bishwo Londonē. Kahds no winna wezzem draugeem winnu apraudsijis un ar winnu pahr Franzijas buhſchanu farunnajees. Pahr politikas leetahm Vasehns neko naw fazzijis, bet gan pahr Franzijas taggadeju karraſpeku. Winsch tā spreeda: Franzijas karra-pulkos nekad naw til mas bijis ribzibas kā taggad. Wirsneekem truhfst duhſchibas; unteroffizeeri irr lohti jauni lautini, las deenastu nesaproht, wezzee karra-wihri irr sudduschi. Prett jauno karra-lilkumu (wisspahriga karra-deenastu) pretti stahjabs tee jo baggatee Franzijas eedſhwotaji, las libds schim fa-wus rekrubhſchus is karra-deenasta ispirka. Par leelu fliltumu un slahdi ribzibai effoht ta buhſchana, ka karra-wihri faudejuschi bijuschi paſlaufibas garru un tāi weetā winneem raddushehs prahofschana jeb gu-droſchana pahr sawu preefschneeku pawehlehm un pahr waldbas eeriktehm.

— Kā Kelnas awises laffam, tad daschi Franzuschu garrisneeki neween ar saweem basnizas dar-beem nodarbojabs, bet arri eemaifahs laizigās leetās. Tā par prohwi kardinals Donne, Bordo'as erzbiflaps, nefenn kahdā semkohpju sapulzē bija par preefschfetdetaju. Kā jaw schahdās sapulzē mehdjs notift, tā arri schinni sapulzē tiffa turretas runnas. Arri minnetais erzbiflaps uskahpa us runnataju krehſlu un turreja runnu, bet nerunnaja wis par kahdu pee semkohpibas peederrigu leetu, kā tas peenahzahs schahdā sapulzē runnah, bet winsch usteiza svehtu zelkofchanu jeb staigafchanu. Swehtas zelkofchanas, tā winsch fazzija, lihdsinajahs krusta-kareem, kam naw zittu karra-eerohtschu kā dseefmas un lubgschanas; tahs irr plahnprahlinus fabaidijuscas, kur neka naw kō haiditees. Schihs svehtas zelkofchanas naw ihsti no bislapeem isribkotas, bet irr zehluschihs is Frantschu tautas firds dſtumeeem; winnas dohd leeziyu no warrenahs zibnischchanahs, kurrā us dſtwibu un nahwi ſpehlojabs garriga (pahr-dabbiga) finnaschanu ar muhſu laiku laizigu (dabbiyu) finnaschanu, las finnatnibu un tikkumus dublōs minn. Religijas un tizzibas gars, kō schahdas svehtas staigafchanas islaifa, pildihs lauschu fadibhi un finnatnibus un tikkumus ar deewiſchligu dſtibwibu.

No Italijas. Italijas ahrigu leetu ministris Venosta turrejis runnu, kurrā winsch issflaid-roja Italijas politikas gahjeenu un winnas isturreschanohs prett pahwestu. Is schihs runnas kahdu druzinu ſchē peeminneſim. Italijas ahriga politika, tā Venosta fazzija, palikſchoht tahda, kahda ta libds schim bijuse. Italijas saweenofchanahs un patſtahwiba irr nogrunteta un libds ar tam irr tau-tisku zenteenu mehrkis panahkis; taggad tik par tam jagahda, lai schis dahrgais cemantojums tilit us-turrehts un no prettineeku usbruschanas paſargahts. Pahr isturreschanohs prett pahwestu runnajoh, ja-falla, la Rohmai jaibuht Italijas galwas-pilsſeh-

tai, bet pahwestam paleek sawa neaprohbeschota warra basnizas darrifchanās un waldibā. Italijas waldiba arri nekad pahwestu schinni warra naw aiftikluse jeb kawejufe. Pahwestam arween neaiskahrta palikluse winna brihwiba un patwaldiba sawās garrigās darrifchanās, lai gan garrisneeku partija par tam brebz un fuhsahs, itt kā Italijas waldiba buhtu pahwestu kawejufe basnizas waldischanā un tam pahri darrijufe. Schahda brehlaschana un fuhseschana neko neisbara, jo us tam mas kō klaufahs. Sawu laizigu waldbu gan irr pahwests saudejis, bet ne sawu garrigu. Italijas waldiba ar usmannigahm azzim flattahs us saweem garrisneeku prettineekem un irr katrā brihdi gattawa, tohs ar ſpehzigu rohku faturreht, ja teem eegribbetohs kaut kahdas juſchanas Italijā zelt. Pahr Italijas isturreschanohs prett zittahm Eiropas waldbahm runnajoht japeeminn, ka Italija ar tām stahw draudſigā ſatifikchanā un tapehz par meeru naw jabeħda. Venostas runna, kō ſchē ihsumā usſihmejam, lohti pastika klausitajeem un bija wiſſeem pa prahtam.

No Spanijas. Pehz jaunakahm awischu finnahm Don Karloſs effoht Spaniju atstahjis un at-rohdotees taggad Franzijas rohbeschās. Spanijas fuhtnis Parijsē no Franzijas waldbas prassijis, lai Don Karloſs teeloht apſargahts un pee tam usrahvijis to weetu un mahju, kurrā Don Karloſs at-rohdotees. Spaneschu waldbas deenastneeki ſchomahju aplenzht. Spaneschu konsulis Vajonnes pilſehtā islaids rakstu, kurrā winsch turreenas teefas usatzina, lai Don Karloſu apzeetinajoh, las taggad Franzijas rohbeschās atrohdotees; minnetais konsulis arri apſihmejis to mahju, kurrā Don Karloſs effoht nomettees. Arri par tam effoht gahdahts, ka Don Karloſam atpakkal-eeschana us Spaniju tilſchoht aiskaweta. Kapehz Don Karloſs Spaniju atstahjis, wehl naw ihsti ſinnams. Schelklaht arri japeeminn, ka Don Karloſa brahlis, Don Alfonso ar sawu laulatu draudseni Donna Blantu irr Spaniju atstahjis, no karra-pulku waddischanas atfazidamees. Daschas awises ſinnoja, ka Don Alfonjo tapehz effoht Spaniju atstahjis, lai warretu pee zittahm Eiropas waldbahm valihdsbu melleht preefsch Don Karloſa; zittas awises atkal falika, ka Don Alfonso tapehz aissgahjis, ka newarrejis fatilt ar Karlstu generakeem un wirfneeleem. Lai nu buhtu kā buhdams, tad tomehr ta buhſchana deesgan eeveh-rojama, ka Don Karloſs un Alfonso Spaniju atstahjuschi. Par Karlstu kauschanohs runnajoh, ja-peeminn, ka Karlstu arweenu teek wairak falauti.

No Turkestanes. Jaw labbu laiku Turkmeni pee Amu-Darjas uppes kreifa kraſta us laupiſchanu iſeet, beidsamā laika pat libds ſiħwas tu-weenas winnu laupiſchanas aissneedsahs. Taggad pahr ſchō nebuhschanu plaschakas ſinnaſ atnahkuſcas, no kurrām kahbas ſchē usſihmeſim. Tele-Turkmeni iſſuhtijuschi kahdus 200 wihrus us lau-

viščanu. Schee islaupijuschi Užbelius un At-Turkmenus un, là dsird, tad wiinni nodohmajuschi pahr rohbeschahm eet un turreenās apgabbalam us-brukt. Lai warretu Turkmenus lahrībā faturreht, kihwas kahns luhdsis no muhsu waldbas palib-dsibū. — Pahr apzeetinashanas darbu eelsch Naukus runnajoht, japeeminn, là kreposta apstiprinajumi irr tahdi, là weena rohte kahneeku ar 4 lelgab-haleem warr krepostu aissstahweht. Kreposta widdū irr eetaſitas diwi akkas, weenā irr ihsti skaidris uhdens, ohtrā druszin fahligs. Kādas 100 affu no kreposta apstiprinajumeem atrohdahs mahjas preefsch apprezzejuscheem saldateem un mahjas, kas fahdeem wirsneekeem un tirgotajeem peederr. Lad arri irr eetaſita flohla preefsch saldatu behrneem.

Widsemmes flohlotaju konferenze Walkā

3. un 4. Juli.

Widsemmes laulkohlu preefschneels Smiltenes mahzatajs Guleke lungs, pehz sawas usaizinashanas zaur awiſehm, atklahja 3. Juli pulsten 11. preefsch puſſdeenas, Widsemmes generalſuperdentes tehwa klahbtuhſchanā minnetu ſchagadda konferensi, turra pehrnajā gaddā tilka pahrzelta no Turaides us Walku, lai Iggauku-dalas flohlotajeem arri buhtu eespehſchanā konferensi apmelleht. Bes minne-tem preefschnekeem bija atnahluſchi 3 seminarā direktori, 5 mahzitaji (to starpā diwi laulkohlu pahrluſki), 1 draudses pehrmindera lungs, 1 gimnasijs flohlotajs, 2 seminara flohlotaji un 91 flohlotaji (starp teem 17 no Iggauku-dalas), paviffam 105 daliſbas-nēmejti. No ſpeh-ziņahm vihru balſam atklanneja leelā muſſes-fahle dſeeſma: „Deewoſ paturr muhs pee Tawa wahrd“ u. t. pr. — Pebz dſeeſmas, preefschneels Guleka l. turreja ihſu ſirſnigu Deewa-luhgſchanu ſhmedams us dſeeſmas wahrdeem, ar kur-reem muhsu tehwī to Rungu preefaukuschi un tāpat mehs arri. Luhgſchanu heidsis preefschneels garraka runnā pe-minneja tahts ſwarrigalabs leetas pagahjuſchi gaddā wirs flohlas-lauka, — jaunohs flohlas-rultus, preefſchralſtus pee mahzeltu uſnemſchanas seminarija, kas taggad drilkteti, rādija zaur pahra ſlaitkeem pagahjuſchi gadda ſelmes un aſnehma arri jaunohs karra-likkumus, turri bes pehdahm wirs flohlas-lauka nebuhschoht; bet wehl tuvalā eewehe-ſchanā nahlschoht us preefſchdeenahm. Preefschneels ap-ſwezinaja ihpaſchi Iggauku-dalas flohlotajus us atnahſchanu. Runnu heidsis isteiza konferensi var atklahtu un usaizinaja pee protokolles weddeju zelſchanas. No konfe-renzes tilka iſwehleti: Dambergis no Smiltenes, Erd-mannis no Rubbenes, Schwede no Mattihscheem un Grenz-steins no Iggauku-dalas. Kad us preefſchu Iggauku-dalai arri protokolles noralsta waijadſigs un tadeht wiſem-sat 8 eſemplari noralstami, tad tilka nospreeſts ſchagadda protokoli liſt litograſereht un Sihles l. no Walkas luhgs rihtā konferenzi ſianu doht, zil litograſs par to nemtu maſſas. — Pebz lihdsnestu darbu uſdohſchanas un fahrtibas nolikſchanas tilka laſſita preefſchā pehrnajā gadda konfe-renzes protokolle. Kad preefſchā laſſitajs pee ta punta bija nonahzis, tur pehrnajā konferenze preefſchneeli luhgus-ghaht par wiinni atfwabbinashanu ihpaſchi no galwas-naudas, tad preefſchneels isteiza no teefahm tahdu atbilbi dabbujis, là tahtda atfwabbinashana ne-efſoht zittadi pa-nahkama, là zaur mahjſhlohtaja efſamu. (Zif pebz man-niju, ta flohlotaji par icho leetu nelikahs wiſ apmeerina-tees.) Protokolle tilka nolaffita lihds beigumam. Preefſch-

neels usaizinaja Schwec h. no Nuhjenes ar ſawu darbu eefahlt; wiſch runnaja par „Kā fargafees Widsemmes tau-tas-flohlotajis ſawā atſchirkta dſihwe no nihſchanas?“

Sawas runnas pirmā dalkā Schwec h. peerahdija, ka ta grunts preefſch tautas-flohlotaja nihſchanas, prohti wiinni atſchirkta dſihwe, teefcham atrohdotees; ohtrā dalkā wiſch isteiza, là atſchirkai dſihwei teefcham nihſchanas pal-ſak eijoht un trefchā dalkā runnaja phar teexi erohtſcheem, ar kurreem warroht pretti turreetes ſhim launumam. Nun-nu heidsis Schwec h. dēwa 4 tehes konferenzei preefſch pahrfpreeſchanas. Tahm bija ja paleel us pebz puſſdeenas, jo deena bija labbi gabbala.

Puſſdeenu noturreja wiſi lohpā turpat muſſes-fahle. To preezigu buhſchanu pee malites zaur runnahm un lai-mes uſdjerſchanahm neſpehju apraktiht. Pirma bija us muhsu ſcheligo Keisaru, no preefſchneela turreta un no wiſſeem konferenzei lohzelkeem ar Keisara dſeeſmu pabeigta.

Pebz puſſdeenas pulsten 4 eefahla konferenzei fehde-ſchanu ar Warstat l. runnu: „Par palihga-kalpoſchanu.“ Warstat l. rādija papreefſch, là palihga-kalpoſchanā flohla fahluſehs, tad là wiinni weenlaſſigā tautas-flohla par ne-atlaſchamu palikluſi un heidoht, kas wiinnas mehrkis, pee là arri tohs ſwehliſtohs auglius peeminneja. Warstat l. zehla diwas tehes preefſchā: 1) „Naw eespehjams to pa-gehreſchanu, — latru behrnu, arr to masalo, pebz ſawa ſpehla ſtrahdinah, — us zitta zetta, nela zaur palihga kalpoſchanu isdarriht.“ — Par ſcho tehſi izzeblaſh jautra ſpreeſchanā. Ihpaſchi tilka tee tur rādamees ſliktumi at-llahti, là pilſehtas flohlaſ, lehnala us preefſchu tilſchana un flohlmeiſteſa uſmannibas nobeigſchanā. Bet preefſch weenlaſſigā flohlaſ tilka atrasta palihga-kalpoſchanā par waijadſigu. 2) „Palihga-kalpoſchanas eeriktes eeve-ſchanā irr arri preefſch Widsemmes flohlahm derriga.“ Kad nu gandrihs wiſas Widsemmes flohlaſ irr weenlaſſigā, tad ar pirmas tehes peenemſchanu ohtra arri bija peenemta par derrigu.

Nu nolaffija Schwede l. ſawas, preefſch puſſdeenas aſ-ſemtas, tehes. 1) „Latram jaunekam, kas par flohlo-taju grīb palikt, waijaga wairak gattawu ſinnaſchanu un wairak eepaſihschanohs ar ſadīhweſ ſlihtofchanas liklu-meem us ſeminariju lihds nemt, ne là lihos ſhim. 2) Ir- waijadſigs, là flohlotaji, ihpaſchi pagasta flohlotaji, wai-raf lohnes dabbu un arri labbali us ſawa ammata teek fa-taiſiti. 3) Flohlaſ waldiſchana warr wiſswairak palih-veht pee ta, là abbas pirmahs tehes peepildahs. 4) Floh-lohlotaji nedrihtsi aismirſi no ſawas puſſes dſihtees pebz wiſ-pahrigas glihtofchanas.“ Garrala pahrfpreeſchanā notiſta par ohtrā un trefchā tehſi. Flohlotaji isteiza, là waldi-ſchana wiſswairak warroht gahtahd par ohtras tehes peepildiſchanu. Preefſchneels atbildeja, là laulkohlu wiſswaldiſchana ſawu peenahkumu padarrijuſt zaur to, là no-ſpreedus pagasta flohlotaja masalo lohni. Draud ſeſ-floh-laſ waldiſchanabm, pee furrahm arri peederroht draudsſeſ-flohlmeiſtari, waijagoht til likkumus bruhkeht. Flohlu wiſswaldiſchana buhſchoht jo prohjam darrihi ſchinni leetā, to til warredama, là teem wihereem, kas til gruhti ſtrah-dajoh, arri ſawa pahrtilla effoht un til pat preefſchneels, ka generalſuperdentes tehws isteiza, là walſtim paſchahm nu leelasi uppuri janefoht preefſch flohlahm. Ritterſchafe uſturroht no ſewis abbas ſeminarajas un dauds muſch-neeli arri ſtipri palihdſejuſchi pee flohlu grunteſchanas. 4. teheſe tilka peenemta bes kādas pretti runnaſchanas. Pi-mahs deenas ſehdeſchanā tilka nobeigta ar dſeeſmu: „Taw ſeſmu, taw ſeſmu“ u. t. pr.

(Us preefſchu beigums.)

Gaiss un' winna straumes.

(Sgt. M. 40).

Ekwatora gaiss nebeidsamā wihsé us augschū dohdahs unzaur
to, la tahs weetas gaiss uskahpi augschā, dohdahs un flur-
mejahs no abbahm elwatoria pussehm (no seemela un prett-
seemela russes) augstakais gaiss ar warru eelschā. No tam
tad nu iszettahs tas weens grunts-wehjsch, lo tadeht, la tas
no seemela-galla nahl, par seemela-straumi nosaulsim.
Sinnams, la teem laudim, las winpus elwatoria dsibwo,
tas pats par prett-seemela wehju jasauz. Kad nu effam
dsirdejuschi, la wehjsch tik irr gaisa lusteschanahs, skreeschan
jeb tezzeschana, kurrā wissa muhku semmes-lohde, lihds ar
winnas eedsihwotajeem eelschā mahjo, tad arri sinnams, la
wisseem schi wehja jeb gaisa warrat yapadohdahs.

Tomehr tahda gaifa greeschana now wirs wiffas muhsu semmes-lohdes weenada. Mehs jaw finnam, la muhsu semme ildeenas no walkareem us ribteem, la rittens ap sawu assi greechahs un arri to winnai peederrigu gaisu few libds rauj. Bet tomehr seemeta-gallä tas gaifs, ta falloht, til pats ap fewi greechahs, tam gaisam elwatora-lahnijä irr 200 juhdes weenä stundä, janostreen. Kad nu to lehnu greechanohs seemelu-gallds un otkal to breamigun ahtrumu elwatora-lahnijä apdohmajam, tad redsam, la seemela-strume zaur sawu lehnalu greechanohs, elwatora-gaisam paleek pakkat, bet tomehr arveen us preelfchu tez-zedama, pehdigi mums par pussrihenti un wiffu pehdigi par pilnigu rihta-wehju paleef. Schihs paschas leetas debt arri rohdahs abbäs elwatora pusses tahdi semmes-strehki, sur zauru gaddu waj nu til seemela-rihta- jeb prettseemeta rihta-wehjsch pulsch. Schis webjisch wisseem luggineeloomitt labbi pasihstams un tee to irr par paffat-wehju nos-fauluschi. (Tas irr tas wehjsch, las luggi no Eiropas us Ameriku denn.)

Kad nu, ta jaw dsirdejam, seemeka-wehjich, jeb gaiss
bonds aufstats, smaggals un faufals nela elvatora gaiss,
kad nofahrstam, zaur fo mums kad arveen fauss un flaidrs
gaiss gaidqms. Kad seemeka- jeb ribta-wehjich yuhlsch.

Gefim nu wehl atpaftak us elwtorn, apftattimes un-
eewehtrosim wehl jo labbali to turreenas filto gaisu, las-
armeen, neheidsamā hubbschanā no semmes us aquachu fabwi

Mehs jaw dsirdejam, ka elwatora gaiss, jo augstaki tas kahpi, jo aufstals tas paleek un tadeht pehdigi fahl atkal us semmi atpallat greestees. Bet nu tadeht, ka seemeka-straume (seemeta-wehjisch) ar warru tai tußchumä laträ brihdö eelschä lauschahs, tas atpakkat gressdamees, atdsif-fuschais gaiss no augfchas nahfdams, sawä wezzä weetä wairs atpallat neteef, tadeht lai seemeka-straumei fahl pa wirsu us seemeka-pussi tezecht. Baur to tad nu iszettahs tas ohtres grunts-wehjisch, lo par elwatora-straumi no-faulsim jeb ka jaw mehs to par deenwiddus wehju meh-dsam nosault. Ka nu seemeka-straume jeb seemeka-wehjisch zaur semmes gresschanohs, pehzak par rihta-wehju paleek, tapat arri elwatora-straume jeb deenwiddus-wehjisch zaur to paschu leetu pahrgreeschahs par wakkara-wehju. Wakkara-wehjisch, las no elwatora-straumes zehlees, irr dauds filatac un flapjats par rihta-wehju, las no seemeka-straumes is-zehlees, tadeht arri mums, tad deen'widdus- un wakkara-wehji yuhlich, arween mihiits laifs (leetus) gaiddams.

Pehz gaisa pastahwibas mehs warram muhsu semmes-
lohdî diwâs nelihdîgâs dastâs eedashiht. Weena daska,
fur gaisa pastahwiba un ohtra daska, fur atkal gaisa ne-
pastahwiba walda. Bit tahtu pafat-wehji aiss-needs (t. i.
tannis semmes-strehkös, los ekwatoria turwumâ) tur warr
latrâ deenâ gaisa buhschanu us wairak mehnescheem us
preesschu nosfazziht un eewehroht. Tas semmes-strehkis no
1 libos 4. grahdam seemeka plattumâ irr, fur bes tahtas
zittadas pahrgrohsischanas zauru gaddu, deenahm leels far-
stums un wehja sluffums un deenahm atkal leelas slur-

mes, leetus un breesmigs pehrkons plohsahs. Us abbahm elwatora pusfem tafkalu t. i. no 4. lihds 10. grahdam seemeka plattumā irr tahds semmes-strehlis, kur til wassarā tahs jaw peeminentas leetas eegaddahs, bet seemā arween passat=wehji puhsch. Lad atkal taī semmes-strehli no 10. lihds 20. grahdam seemeka plattumā tapat wassarā ta arri seemā weenigs passat wehjisch irr juhtams un tadeht tikkai retti, retti tāhdu reis tur tahds leetus padebbeis usnahk, kas semmiti, pehz welguma isslahpuschu, zaur filtu leetu atweldsina. Lad nahk tas semmes-strehlis no 20 lihds 31 grahdam seemeka plattumā, kas stahw us pascha ta nepastahwiga gaifa rohbeschahm, tur passat=wehji arween puhsdami, darra wassaru fausu un seemu filtu. Pehdigi nahk tas semmes-strehlis, no 24. grahda seemeka plattumā, kur seemeka=straume ar elwatora=straumi weenā muhsigā nemeerā stahw un tadeht gandrihs latrā deenā gaifa pahrewebrschanaabs un neweenadiba jibtamā un redsama.

Tà tad nu finnam, ta mums til diwi grunts-wehji, t. i. seemela-straume un elwatora-straume atrohdahs, no lurreem tad atkal tee zitti masakt wehji iszettahs. Bet sad mehs, eelsch muhsu dohmahm, weenu semmes apgabbalu, par prohwi muhsu vaschu mihto Widsemmitti nemmam un falkam, ta ta seemela-straumei pretti stahw. Tè mums puhsch aufstais seemela-wehjsch, gaiss (laits) irr pawehfs jeb arri jaw pavissam aufsts. Debbefs nosflaidrojabs un nu tà stahw, lihds lamehr mums no seemela- jaw riitigs rihta-wehjsch pahrgreefes. Tas puhsch atkal sahdas deenas, lihds lamehr sahdam nomanniht, ta jaw atkal sahds zits wehjsch sahl muhsu aufim garram swilpoh. Kas zits echo gaisa jeb wehja pahrgrohfschanu darra, neka elwatora-straume. Wehj seemela- jeb rihta-wehja mums well atsal waj nu deenwiddus- jeb walkara-wehjsch, las gandrihs mums latru reis leetu jeb sneegu few lihds atwedd. Tee abbi grunts-wehji, seemela-straume, (seemela-wehjsch) un elwatora-straume (deenwiddus-wehjsch) stahw weena muhschigâ nemeera weens prett ohtru, tadehk arri pee mums, kas mehs tai gaisa neweenadibas daskâ dñbwojam, mums daschadas gaisa pahrgrohfsbas gandrihs latrâ brihdî nomanamas un redsomas.

Pehz muhsu dohmahn nu gan waijadsetu teem semmes strekeem, fur schi gaifa neweenadiba jo breesmigistrakko, teem flistakeem buht, preelfsch zilwetu dshwes unugsturreschanahs. set ta tas mis nam.

Tif pat Eiropā, Asijā, là arri Seemei-Amerikā, tee gaifa neweenadibas-strehki irr jo wairak no zilwekeem apdfihwoti un tas noteek zaur to, fa schee semmes-strehki, wifswairak ar tahdeem augeem irr fvehtiti, las zilweleem usturrefchanu pafneeds. Ahrpuff scheem semmes-strehkeem, là par prohwı seemeli, gaifa neweenadiba heidsahs, bet tur truhfſt barribas preelfch zilwekeem. Tur irr gaifs jaw til aufsis la wairs nelahdi augi newarr augt, ne isdohtees. Turpretti elwatora-lihniča irr gaifs attal pahrleezigi karſis, fa zilwesam tur negatibl dſihwobt.

Tà tad nu effam d'sirdejuschi, fa gaifs ween irr, fas weenâ weetâ semmi augligh darra. Nu effam d'sirdejuschi, fa atrohdahs semmes-strehki, tur faules starri fa ar ug-guni semmi dedfina un atrohdahs atkal tahdi semmes-strehki, tur paßchâ waffaras-widdû semme no leddus neistuhst. At-rohdahs wehl atkal tahdi semmes-strehki, tur zauru gaddu, deenu no deenas weens un tas pats wehjisch ween puhsch, un atkal zitti semmes-strehki jeb grabda atrohdahs tahdi semmes apgabbali, tas zilvelu preelsch d'sihwes-buhschani der-rigi un atkal tahdi, fas preelsch tahs nederrigi. Tas no nahl no tam, fa wissaplahrt muhsu semmes-lohdi nam weenadâ mehrâ uhdens un fausa semme. È weenâ widdû irr leels uhdenu wairums jeb juhra, un tur ohtrâ weetâ atkal til fausa semme ween, ar fareem augsteem falneem jeb neis-mehrojameem smilfchu tulfinescheem.

Sausa semme dauds aktral no faules starreem teel eefslita, nela uhdens jeb juhra. Bet turpretti, kad uhdens weenreis eefslis, tad tas atkal til ahtri neatsseest. Un ta irr tapatte leeta, las to padarra, ka weenā paschā semmes-strehki naw wissi semmes apgabbali weenadā gaisa mehra un fltumā.

Etwatora abbās pusses naw weenlihdsigi fausa semme un uhdens. Schaiups elwatora (seemeka-pusse) irr leelaka daska faufas semmes un wianpus elwatora, (deeniddus-pusse) irr atkal leelaka daska uhdens.

Rahda gaisa starpiba irr pei faufas semmes un uhdens, to wifslabbi warram Indijas-juhra nomanniht. Tur seemā til seemeka-rihta- un wassara atkal vretseemela-rihta- wehjisch puhsch. Seemeka-rihta-wehjisch til to par elwatoru pahri tizzis, tuhlin par zittu wehju pahrgrohsahs un ta tad tur feschi mehneshi weens un atkal feschi mehneshi ohts wehjisch puhsch. Schi wehju kuggineeli par monson-wehju nofauktuchi.

(Us preelschu beigums.)

Slawenee tauteeschi.

Kur muhsu slawenee tauteeschi dshwo —
Kas tautu, tehwiju pateesi miho,
Waj Nihga, Selgawa jeb Lehrpatina?!

Gan dsird is avisehm, grahmatahm, dseefmahm,
Ka tautu buhs glahbt no daschadahm breesmahm —
Bes bailehm no wiffada gruhtumina.

Bet paleek ka runnahs, naw tahda garra, —
Kas tautai par labbu teefcham to darra,
Me Nihga, Selgawa nei Lehrpatina.
Kas tautu glahbdami, varbōs hij' brihwi —
Tee taggad, Deewamschehl, nawa waies dshwi;
Slawenee tauteeschi gult kapfchitina! — —

Pumpurs.

Sihki notikkumi is Nihgas.

Tai 26ta Oktoberi pulstien 11tōs deenā notikka tai Peitawu eelā № 1 buhdamā, kaufmannim Fielitz pederrigā schluhnī nelaime, prohti strahdneekam Tohman Paschkevitsham uskritta etkas muzza us kahju un pahrlausa labbas kahjas leelu. Tohmas Paschkevitsh tilka aisswestis us flimneku nammu preelsch ahrstehanas.

Tai 26ta Oktoberi ap pussesdeenas laiku Kehnianu eelā № 22, Krah nammā tilka atrasta ta tur dshiwodama saldata atraitne Susanna Fedorowna sawā mahjollis nonahweta. Winna bija patte few gallu nodarrijuse. Rahda eemefla deht winna few dshiwibū rehmuise, to taggad ismelle.

Tai 27ta Oktoberi leelā Aleksander eelā kahdas 3 verstes no pilseftas, sasseju mahzells Karlis Lagus nahja ar kahdeem strihdā un dabbuja naasha duhreenu fruhitis. Gewainotais tai 28ta Oktoberi no rihta nomirra pilseftas flimneku nammā. Polizejai isewahs tohs rohka dabant, las ar Kahrlī Lagus bija strihdē nahkusch.

Tai nakti no 25ta us 26to Oktoberi pulstien 1 bija ugungs-grebls Ilguzeemā, prohti ugungs iszehlahs tai Dina-mindes eelā № 16 buhdamā, maschinistam Eduard Denningam pederrigā nammā. Ugguns dseftajt bija drihs flaht. Aisdeguschohs mahju gan nespehja wairs glahbt, bet tahs zittas tur tuwumā buhdamas ehlas no ugungs-breesmahm paargaja. Denninga mahja bija apdrohshinata par 3000 rubtu. un Denninga istabas-leetas un zittas leetas par 1500 rubl, turprettim zittu mahjas eedsih-wotaju leetas nebijas apdrohshinatas. Ka ugungs zehlu-sch, to taggad ismelle.

Swehtdeen Pawaffaras beedriba swehtija sawa jauna mahjolla eeswehtishanu. Swehtku walkars beidsahs ar balli.

Tai 26. Oktoberi pehj pussdeenas nodegga ta pei Maslawas Leelzetta, 8 verstes no Nihgas buhdama, namma ihpaschneekam Karl Waveram pederriga rija. Baur ugungs-greblu notikuse slahde fneedsahs lihds 2250 rubl. Rija un labbiba bija kohyā par 1581 rubli apdrohshinatas. Mo kam ugungs zehlu-sch, naw finnams.

Mannā bilschu- un grahamu-druksatawā Nihga pei Peh-tera basnizas irr dabbujama

Midseumes

wessa un jauna

Laiku-grahmata us 1875to gaddi,

ar 7 bildehm puschesota un saturra 96 lappa pusses lihds ar peelikumu pahr dshiwibas apdrohshinashanu, furram irr 16 lappa pusses. Matxa ne-eefetas 5 rubl. var fmitu, eefetas 10 rub. gabbala, ar baltahm lappahm un wahlu 15 rub. gabbala. Ernst Plates.

Nihgas Latweeschu beedriba.

Pirmdien, 4. November pulstien 8. walkara runnas wihi mehneschu sapulze. Preelschneeziba.

Tai 10. November

weesibas walkars.

Kahrtibas komissija.

Braukschanas laiks pa dselnu-zelleem.

I. Starp Nihgu un Dinaburgu.

No Nihgas isbrauz: pulst. 8 rihta, pulst. 11, 30 min. preelsch puses, un pulst. 6, 30 min. pehj puses, nonahl Dinaburgā pulst. — min. pehj puses, pulst. 6, 10 min. puses, un pulst. 1, 10 min. nakti.

No Dinaburgas isbrauz: pulst. 6, 1 min. rihta, pulst. — pussesdeena un pulst. 9, 10 min. walkara, nonahl Nihga: pulst. 12, 30 min. preelsch puses, pulst. 9, 25 m. pehj puses, un pulst. 3, 3 m. nakti.

II. Starp Nihgu un Nihgrahwi.

No Nihgas isbrauz: pulst. 6, 15 m. rihta, pulst. 11, 50 m. puses, un pulst. 4, 40 min. pehj pussesdeena.

No Nihgrahwa isbrauz: pulst. 7, 20 min. rihta, pulst. 2, — min. pehj puses, un pulst. 5, 40 min.

III. Starp Nihgu un Bolderaju.

No Nihgas isbrauz: pulst. 8 preelsch puses, pulst. 11, 45 min. preelsch puses, pulst. 4, 15 min. pehj puses, pulst. 8, 15 min. walkara un pulst. 11, 15 min. nakti.

No Bolderajas isbrauz: pulst. 7 preelsch puses, pulst. 8, 10 min. preelsch puses, pulst. 2, 45 min. pehj puses, pulst. 9, 29 min. p. p. un pulst. — min. nakti, nonahl Auze: pulst. 4, 51 min. p. puses, pulst. 11 min. 11 pehj puses, nonahl Moscheids: pulst. 6, 23 min. pehj puses, pulst. 12, 30 min. walkara.

No Moscheidekis isbrauz: pulst. 6, 8 min. p. un pulst. 7, 43 min. walkara, nonahl Auze: pulst. 7, 37 min. rihta un pulst. 9, 1 m. p. p. nonahl Selgawa: pulst. 9, 50 min. rihta un pulst. 10, 53 min. walkara, isbrauz no Selgawa: pulst. 8, 8 min. preelsch puses, pulst. 10, 10 min. preelsch puses, pulst. 3, 48 min. pehj puses, un pulst. 11, 8 min. walkara, nonahl Nihga: pulst. 9, 20 min. preelsch puses, pulst. 11, 23 min. preelsch puses, pulst. 5, — min. pehj puses, un pulst. 12, 10 min. walkara.

Athbilde.

Chr. Sch-g. — R. Suhfu suhtijumu dabbujam; plascholu athbidi dabbujam ar wehjuli.

A. B-a. Us Suhfu statstu gaidam.

A. E-e. — U. Wehjuli dabbujat? tila suhtibis. Redakcija.

Lihds 1. Nov. atnahluschi 3179 luggi un aigagluschi 2821 luggi.

Athbiledams redaktehrs Ernst Plates.

Juhrineeku mahnu-tizziba.

(Statt № 43.)

Mahkmais rihtinsch bija lohti jaiks, ta ka nekahda padebbeßs nebija redsama, ka tas tropu strehki*) defmit mehneschus mehds buht. Reisneeki agri preezehlaßs, un juhra jaufi krahfotas siwis redsedami tee aynahmabs tafs lehrt. Jaunais Ibris annessa mafschkerus, un itt ihfa laika bija reisneeki leelu pulku siwju safehruschi. „Deesgan preefsch wisseem, kas to tizz,” stuhrmannis garram eedams fazzija.

Siwis tappa wahritas, un wissi, bes ween stuhrmannis un Flints, kas neko nebija ehduisch, fassiga ar lohti leelahm wehdera-fahpehm, un weens matrohsis pehz kahdahm stundahm nomirra. Pee lihka bija newildamas sihmes redsamas, ka tas zaur stipru gifti mirris. Filosofs warreja few laimigu teiktees, ka tas masu galwu-fahpju deht no siwim nebija ehdis; bet stuhrmannim rahijsahs faws ihpats eemeslis buht, kapehz tas siwis nebija aifahrus, un kad to pehz jautaja, waj winsch arri sinnajis, ka fahertahs siwis effoht nahwiga barriba, tas atbildeja, ka effoht to gan sinnajis, wezs juhrineeks newarroht melloht, wiensch nebihstotees ne no welna, kas tam tadeht par zilwekeem jabehdas; winsch to effoht sinnajis un ne-effoht tihscham to aiflavejis, lai Ibris, kurre tas tautibas deht scha ka ta jau newarroht eeredeht, arri nomirtu un ta par flepkaibju, ko tas pee wehtras-putneem isbarrijis, taptu nofohdihts.

Ibris bija pa wisseem wairak ehdis un zeeta leelas fahpes, bet wiss tas nespohja stuhrmanni zeeto firdi kustinaht, jo waiga tam nemasko schehluma starriku par padarrito, daudskahrtigo flepkaibju newarreja manniht. Winsch fazzija: „Tikkai tapehz es neweenam no fawem heedreem nesazziju, ka siwis irr nahwigas, lai zaur to, ka tee no ehshanas atrautohs, arri taundarris (Ibris) neko nedabhu manniht. Matrohscha nahwe man nefahdas firdsahpes nesataifa, jo stinnu, ka tas kahdreis wehtras-putns taps un fawem draugeem par fargu buhs, bet Ibris ee-ees elle pee fawa fwehta Patrika!”

„Es fawu wahrdi dohdu kihlam, ka Juhs Hawnna (pilsehtä) tapfit pakahrti,” kapteinis fahpes ka tahrps lohjidamees fazzija.” Gribbu redseht, waj wezzajam falkamam wahrdam irr taisniba, kas falka, sam jakarrajahs (pee kartawahm), tas neno-flikti.” Ibris issauza, lehza stuhrmannim klast, grahba tam ar milsona spehkeem aif rihles, schnaudsa to tik breefmigi, ka stuhrmannis pawiffam fils tappa un nemas newarreja kustetees; tad tas scho par fugga mallu pahri wilka un eegahsahs lihds ar

to juhra. Neweenam nebija fajehgas neds spehla ahrprahktigo sawaldh tun itt drijh tappa abhi oke-a nam par laupijumu, jo tikkat ihfu brihdi stuhrmannis ar fawu prettineeku zihnidamees warreja wirs uhdena turretees.

Ismiffscheem juhrineekem par nelaimi fahka brangais webjisch, kas teem lihds schim bija, grohsitees, lihds tas pehdigi par breefmigu wehtru pahrewehrtahs. Leelais fuggis tappa ka reeksta tschau-mala pahr juhra mehtahts, masti brikschkeja, tauwas un strikti slabbeja. Tikkai Flints wehl duh-schu nesaudeja, kad wissi zitti no breefmigahm fab-pehm mozhiti un no fugga mehtaschanahs baiditi fewi breefmigai ismischana nodewahs. Winsch dewahs us fugga wirsu, gahja us pakkatas gallu, kur leelais rittens stabu, ar kurre stuhri walda, raudstja fuggi ta greest, ka tam wehjisch masak fahdes darra un peefehja tad stuhri, lai fuggis no wehtras nestaptu drijh us labbo drijh atkal us kreiso pufi mehtahts. Ar bailehm tas luukoja us isplattito sehetu pulku, kurre pee masteem farrajahs un tohs draudeja nolaust.

Nakts frehsla usnahja, un fuggis dewahs ahtri par nepashstamo juhras zellu us preefschu; tikkai fungsteschana un waideschana bija tanni dsirdama, jo daschi matrohschi fahlito juhrineeku barribu apnikuschi bija bes fabta no giftigahm siwim ehdu-schi un gusleja taggad us mirschanu — te rahijsahs, itt ka teem zerribas aufellis atspihdetu: — leela tahtumä Flints eeraudsija ugguni, — wehj-lakturi no kahda braudama fugga. Winsch greesa fuggi, kurre weenigais waldineeks winsch pats schim brihdim bija, ta ka tam pehz winna dohmahm ar ohts wajjadseja fatiktees — winsch bija par nelaimi padauds labbi trahpijis fuggi pehz fawa prakta nostelleht; itt drijh fatizinaja breefmigs gruhdeens fugga seenu un tam daschus plankus schkehpelès salaussija, jo sweschais fuggis tam bija newisloht usfrehjis un fawu preefschejo gallu breef-migi fadaussjis. Anglu „Wustrs” (ta fuggi, kurre taggad Flints valvja, nosauza) bija lohti stipri buhwehts, un zaur to ween tas lihds schim wehtras warrai warreja prettim stahweht, tadeht arri gruh-deenu no swescha fugga pusslihds labbi isturreja. Flints tikkai kahdus azzu-mirkus wehl dsirdeja, ka swescha fugga matrohschi kleeda un lahdeja, bet itt drijh wiss aikal aplusse, jo wehtra tohs ahtri ischlihra. —

Ta leelaka nakts daska aistezzeja: — te breef-miga brikschkeschana wirs fugga atskanneja, jo leelais masts tappa no wehtras nolausts un lihds ar wirwehm un tauwahm juhra eemests. Nolaustais masts ar fawahm tauwahm nowilla fuggi til schlihbi us weenu pufi, ka tas draudeja apgahstees. Flints lehrahns duh-schigi pee darba; lai gan wehtra to grib-beja juhra eemest un wilni reisu reisahm fugga

*) tropu = lartää semmes strehki.

wirsum pahri gahsahs, tomehr tam laimejabs wif-
fas faites pahrzirst, kas nolausto mastu ar fuggi
fawenoja, un fuggi no ta atschkirt. Kad tas bija
notizzis, tad fuggis atkal, ka waijadseja, us uhdeni
peldeja un dewahs tumschâ nakti us preelschu, un
neweens nestinnaja, kurrâ azzumirkli tas us kahdu
kinti jeb pee kawas us sellumu usskrees.

Kibta gaismina aufa par juhru, tschetri ma-
trohschi bija nomirruschi, bet zitti — schee laikam
nebija tik dauds no giftigahm slim ehbuschi —
libds ar zekotajeem sahka atweselotees, un lihda
weens pehz ohtra no kajitehm abra us fugga wirsu.
Kapteinis dsirdedams, ka fuggim klahsahs, pawehleja
enkurus ismost, un nu greejabs fuggis wehjam pret-
tim; sehgeki tappa fawilkti, wehtra sahla rintees un
nabbaga, pohtam isbehguscheem juhrineeleem bija
druszin wallas atpuhstees.

„Medseet nu, kas mums par to irr jazeesch, ka
Ibris pehz putneem irr schahwîs,” kapteinis fazziha —
no mums neweens nebuhtu slims, tschetri ma-
trohschi nogisteti, mans libds schim tik fretnais
stuhrmannis arri wehl dsihwotu, un tapat arri Ibr-
ris pats; — schahweena deht tas zaur weena zil-
wela atreebigo prahru sawu dsihwibu saudeja, —
schahweena deht arri mans brangais fuggis tik
dauds zaur wehtru zeetis, ko apsmeetee garri irr
fubtijuschi.“

Flints raudsija ar filosofa eemehsleem pret scho
mahnu-tizzibû zihntees, bet welti; wiina bija pa-
dauds dñsli pee wezza juhrineela eefaknojusehs. Schis
luhds pehdigi jauno filosofu, lai tas par scho leetu
wairs nerunnajoht, jo matrohschi eefahloht winnu
farunnas deht jau ausis spizzeht un warroht notift,
ka tee to, tapehz ka tas ta ka wiina netizz, par
besdeewi usluhko un ar wiina tapat darra, ka stuh-
mannis ar Ibru darrjis.

Flints atsihadams, ka prahliga walloda pret scho
mahnu-tizzibû, kas tik brefmigi dñsli eefaknojusehs,
neko nepaspehs, bet turprettim mahnu-tizzigohs jo
wairak satrazzinahs, zeeta klußu un pateiza Deewam,
ka fuggis, kas ar pilneem sehgeteem no wehtras bij
tappis sagrabhts, wehl nebija juhâ nogrimmis. Ja
fuggis wehtra tuwojotees buhtu labbi nolohpts un
wehtras brihdi labbi tappis waddihs, tad teesham
nekahdu bruhziti nebuhtu dabbujis; mahnu-tizziba
ween to bija pohtijuse.

Deena aistezzeja wirves un sehgetus fataisoht;
tikkai wissweeglahobs darbus warreja isdarriht, jo
matrohschi, kas bija atsikkuschi, nebija wehl atspig-
uschi. Wehjsch pehdigi pawissam nostahsahs, un
kad walkars mettahs, tad tee tschetri nogistetee ma-
trohschi tappa pehz juhrineku eeradduma paglab-
bati. Wiini tappa usseeti us dehleem, appalsch
furrahm leelgabhalu lohdes bija peckahrtas, lai lihki
us dibbeni grimdami neapgahstobs us azzim, no-
statija lubguschamu un eelaida tad garrigu dseesmu
dseedadami mirronus juhras klehpî.

Nahlamâ nakti bija arri wissi zitti slimneeki at-
wessetojuschees, ta ka nu peezi matrohschi, lai gan
wehl lohti nesphezigi, jau warreja strahdaht. Kad
majohrs ar Flintu no rihta is kajihes us fugga
wirsu usnahza, atradda tee matrohschus lohti ismis-
fuschus un redseja, ka tee rohkas lausidâmi schurp
un turp staigaja. Kad tohs jautaja, kas notizzis,
tad tee nesaprohtamus wahrdus buddinadami us
enkuru rahdiya. „Waj tas nau dibbenâ aiskehrees,”
majohrs jautaja, „jeb waj effam pagahjuschâ nakti
us sellumu tappuschi usdöshki.“

„Irr gan aiskehrees,” kahds matrohsis atbildeja,
„tikkai ya dauds labbi — tik labbi, ka mehs gan
ne muhscham no weetas wairs newarresem nobst
tapt — luhskojet paschi; — tur appalschâ irr tau-
dis, kas muhs gan proht noturreht.“

Reisneeki luhskoja par fugga massu pahri uhdeni
un eeraudsija brihnodamees appalsch fugga juhreas
dibbenâ wissus lihkus no teem matrohscheem, kas
walkar waftara bija juhâ tappuschi nogremdeti,
augschpehdu gullam. Juhe rahdijahs tannî weetâ
ne desmit pehdas buht dñska, lai gan dñsiums pahri
par feschdesmit pehdahm fneedahs: Lihki luhskoja
ar pahrgrohsitahm azzim us augschu (us fuggi), itt
ka tahn sawads burwelku spehks buhtu fuggi no-
tureht.

„Mehs newarram no schihs weetas atswabbina-
tees,” matrohschi fazziha; „gan effam raudsijuschi en-
kuru uswillt, bet tee tur appalschâ to tik zeeti turr,
ka mehs irr ar leelo sruhwi to ne-effam warreju-
schi usgreest (ussruhweht).“

„To tizzu,” majohrs atbildeja, „Juhs wehl effet
lohti nesphezigi; gan enkuru uswillt, tad buhseet
wairak atspiguschi; schim brihdim Jums par wis-
fahm leetahm waijaga meeru.“

„Ak, kungs,” kahds matrohsis fazziha, „Juhs to
netizzat; peezi wihi preesch ta hdas enkura tau-
was ussruhwechanas irr deesgan, bet taggad to
peezdesmit arri newarretu ussruhweht, — mums
sche jaet bohja.“

„Pahrzehrteet tauwu, lai enkuri paleek juhâ,”
Flints fazziha.

„Nelihs nelo,” zits matrohsis atbildeja, ne wchisch,
neds juhreas straume, neds arri zilweku spehks spehi
taggad fuggi no schihs weetas dabbuht nobst; mums
schinni weetâ jalaleek, libds wissu sawu pahrtiklu
buhsim apehduschi, tad weens pehz ohtra badda-
nahwê nomirsim, pehzak wehtra un nemeerigee juhreas
wiini weenu gabbalu pehz ohtra no fugga atahr-
dihs, un pehdigi tas nogrims juhreas dibbenâ pee
teem matrohscheem, kas to reis waddijuschi, un tee
tad atkal fugga tumschâs kambarôs mahjohs.“

„Brefmiga mahnu-tizziba!” jauna fläista ma-
johra kundse, kura majohram pakkat no kajihes
bija islahpusi, no purrekleem krattita issauza.

„Né kundse, mehs juhrineeki itt labbi finnam, ka
schi nau mahnu-tizzibas,” kahds laiwineeks fazziha;

"dauds kuggeem tà jau gahjis," là mums taggad ees, ja pats Deewos nenahl starpä muhs glahbt, lai gan es nesinnu, là tas lai noteek, jo lamehr tee tur appalschä nenahl augscham wirs uhdenu, mehs netapfim nohst no schihs weetas, lai darram ko darridami."

Wissi juhrineeki un reisneeki bija sagahjuschi kugga wirsu us to püssi, no kurras lihkus juhras dibbenä warreja redseht, — tè us reis tschetri wehtras-putni itt tuwu gar kugga gallu aisskrehja gaxram. „Pal-dees Deewam!“ issauza kahds matrohsis, sché winni irr — redseet nu fungi,” tas us Flintu greeisdamees fazzija, „waj ta wehl irr mahnu-tizziba? — Waj tahs nau dwehfeles no muhsu tschetreem heedreem, kas tur appalschä gutt?“

„Es lohti kahroju dsirdeht Juhsu peerahdischanu,“ netizzigais filosofs atbildeja.

„Peerahdischanu?“ kahds wezs laiwineeks stebbejahs — „peerahdischanu? — kahdu peerahdischanu Juhs nu wehl gribbat? Waj tad putni preefsch Juhsu paschu azzim nau is juhras dsittuma nahfuchi? Jeb waj Juhs tohs no tahlenes effat redsejuschi muhsu kuggim klahf skreijam? Kahdas peerahdischanas tad wehl waijaga? Es dohmaju, ka skaidraka peerahdischana pafaulé newarr buht!“

„Es par scho leetu zittadi dohmaju,“ jaunais filosofs atbildeja. „Mehs wissi bijam us kugga weenu püssi sagahjuschi un luhsojam par mallu pahrleekusches uhdenu un nebuhtum tanní brihdi ne to mannijschi, ka kahds kuggis mums tanní brihdi buhtu gaxram brauzis, kur tad lai buhtum wehl schihs tschetras kaijas redsejuschi, kas no ohtras pusses tik semmu par uhdenu skreedamas kuggim tuwojahs un tam gaxram gahja.“

„Es neweenam newarru sawu tizzibu isteepit,“ wezzais laiwineeks fazzija, „bet to sinnu, ka kahdas neapdohmigas runnas jau daudsfreis usplaukdamo laimi paschä eesahkumä irr nophstijuschas, tà, ka tai akal bija jaishniblft.“

Majohrs metta Flintam nopeelti ar azzim, ka tam wairs nebiha runnah. Wezzais laiwineeks nekahdu atbildi nedabbujis, fazzija wehl: Ko es sinnu un tilpat skaidri sinnu, ka es taggad esmu dshws un zerru us dshwibü pehz nahwes, irr: — schee tschetri wehtras-putni irr dwehfeles no teem tschetreem juhrä nolaisteem matrohscheem, kurras putnu waigä taggad par saweem grehkeem zeesch, nemecrigi no juhras us juhru skreedami, nefad us fauso semmi ne-eedami, nefad sawus spahrnus preefsch atduffas nefawilldam. Winni nefad to kahrtu, kurrä tee fennak bijuschi, neaisleeds, tadeht tee labprahf kugga tuwumä usturrah un palihds zik warredami saweem brahtheem no bresfmahm isglahbtees. Es esmu pahrleezinahs, ka schee tschetri wehtras-putni irr no juhras dibbena usnahfuschi preefsch mannahm un preefsch wissu zittu azzim, kas negribb tihscham afli buht un no tihras netizzibas un pahrgudribas

wissu noleegti, — un kahd mehs buhtum apdohma-juschi un eewehrojuschi, kas appalschä noteek, tad buhtum arri redsejuschi, là tee no lihkeem atschlik-rabs un wirs uhdenu usnahza. Schee tschetri mihlee putni atnessa mums laimi, muhs no schihs bresmu meetas atraifidami, ja tik kahds netizzigs neganteels to akal no jauna nesamaita.“

„Punctum satis!“*) majohrs us Flintu greeisdamees fazzija, „nu Juhs sinnat, draugs, tadeht far-gajatees: — mums wisseem schi mahziba deesgan dahrgi makfa, ne-effat tadeht wairs netizzigi!“ Tad us laiwineeku greeees tas fazzija: „Dwehfeles, ja Juhs pareisi esmu faprattis, irr nu no teem tur appalschä atschlikrupschahs, lihki mums tatschu wairs neleeds aissbraukt? — man likahs, ka Juhs to is-fazzijat?“

„Nesinnu fungis, waj Juhs no teesas jeb par smeeleem sakat,“ laiwineeks atbildeja, „es to no teesas esmu fazzijis: lihki tur appalschä muhs, pal-dees Deewam, wairs neturr; Juhs redsefeet, ka mehs nu itt drihs spehsim enkuu uswilkt.“

Tà arri notifka, jo matrohschi itt drihs atspirga, un no kapteina usflubbinati tee wissus spehkus fanehmujschi skalli „urrah“ kleegdamo ar reisneeki palihdsibu wilka enkuu ar skruhwu us augschu. Pehz weenas stundas gruhta puuhina karrajahs enkurs sawä weetä, sehegeles tappa uswilktas, un ar brangu wehju kuggis pehz diwahm deenahm sawa zetta gallu pee Antistu kalwahm fasneedsa.

— g.

Kihneeschu walloda.

Pehz kahda wallodu sinnataja spreeduma effoht Kihneeschu walloda taha, kas neweenai zittai wallodai wirs pafaules ne-effoht lihdsiga. Kihneeschu wallodai ne-effoht wairak là lihds 330 wahrdeem, bet isrunna tschetradas usflannas (azenti), là ka zaur usflannu (ka wahrdu isrunna) weens wahrds warr daschadas leetas apfihmeht. Kahds missionars, kas, 10 mehneschus Pelsingä fabijis, mehginaja Kihneeschu wallodä spredilli fazzijit, spresch par to tà: „Schi walloda naw neweenai zittai wallodai lihdsiga. Winnai naw neds dellinajiju neds konjugajiju (tas irr, wahrdu newarr lohziht, p. p. nams, nammi, nammös, jeb rafsiht, rafstu, rafsiischu u. t. pr.); tas pats wahrds irr substantiws, adjektiws, werbs (tas irr, naw wahrdu schlikeas, p. p. mihliba, mihsch, mihleht irr weens wahrds) u. t. pr. Sarunnaeschana waijaga fmalts llaufitees, ar kahdu usflannu wahrds teek isrunnabts un pehz kahdas kahrtas wahrvi teek solitti, lai sinnatu, lo latas wahrds tai brihdi nosihme. Ar saweem 300 un pahrdesmit wahrdeem zaur daschadu isrunnachanu un salischana Kihneeticis apfihme kahdus 80,000 fajehgumus (leetas un buh-schanas). Wahrdu salischana nenoteek pehz ihpascha lilkuma, là ka sweschneelam, Kihneeschu wallodu mahzokees, wessalt teikumi jamahzahs. Kahdas daschadas leetas Kihneeticis ar ween u paschu wahrdu warr apfihmeht, to par prohwi redjam pee ta wahrda tschu. „Tschu“ nosihme: grahmatu, kohlu, karstumu, rihta-blahsmu, stahsticht, eeraddis, u. t. pr.

*) = wairak nè, deesgan.

Grandi un seedi.

Nelaimas-putna gudroschana.

(Slattees № 42. Beigums.)

Bondolje dabbuja 200 rublu pa gaddu un es tikkumahzihs bes strahdaschanas, tas irr, es flattijohs, ta Bondolje ralstija, bet paščam man nebija jaraksta. Sinnams no ſtrihwera ammata neko ne-eemahzijohs. Neko neſtrahdajoh man palifka garſch laikus, ta fa raudſiju ſew laiku pakawehrt. Ik wolkara fehdeju krohgā, waj allus dſerdams, waj us naudu trumpeſ zirſdams. Ar laiku eetaſiju kreetnus parradus un tehwis tohs negribbeja aifmalkaſt, ta fa krohdeneeks wairs us parradu nedewa un manni wehl gribbeja krahina eebahſt. Ta bija manna pirma nelaima, bet jo leelaka nelaima bija, ta fahku mihecht. Kaiminaōs bija kahdam faijnneſam fmukfa meita, Trihne wahrdā, un es to eemihleju. Es dauds reiſ tur aifgahju, bet Trihne ar manni nekahdās runnās negribbeja elaiſtees, arweenu winna teiza, ta ne-eſſoht wakkas. Reis fanehmohs duhſchu un winna nopräffiju, tad winna buhſchoht wakkas. Winna atteiza, ta festdeenas wakkas. Es aifgahju festdeenas wakkas un manni ſlehti aifwedduſe winna präffija, fo es winna pateiſchu. Es fahku no miheſtibas, no prezzeſchanas, no laimes u. t. pr. runnah. Pebz kahda brihtina Trihne iſſauza: „Juhs tik dedſigi no miheſtibas runnajat, ta man itt karſti palifka. Es aiftezzeſchu us tulnu augla uhdena nodſertees.“ To fazzihufe, winna ſlehts durris aifſlehdſa un aifgahja. Es gaidiju un gaidiju, bet Trihne nenahza. Lihds pirmdeenas (mandagas) rihtam man ne ehduscam ne dſehrufscham, tillai miheſtibas pilnam bija ſlehti eeflehgtaſt jaſtahw. Pirmdeenas rihtam Trihne ſlehts durvis aifſlehdſa waizadama, waj manna karſta miheſtiba jaw eſſoht atdiſſiſe, ja ne, tad winna manni wehl us pahri deenu ſlehts eeflehgſchoht. No duſmahm un fauna pahrements es aifgahju, ne wahrdū neſazidams. Ta bija manna oħtra nelaima; jo fur ween gahju, tur manni ſohboja un iſſmehja, daschs wehl waijaja, waj ne-eſſoht atkal pee Trihnes us prezziyahm. Mohjās ween fehdeju, no gaxxa laika neſinnadams fo fahlt. Pa to starpu nomirra mans tehwis un es labbu naudas krahjumiņu mantoju.

Manni tehwis bija taupigs wihrs. Lai gan wiſch tilai 30 rublu dabbuja pa gaddu lohnes, tad tatſchu eelfch 20 gaddeem bija faktahjis 4000 rublu. Naudu dabbujis, atſtahju fuwu dſimteni un uſnehma kahdu muſcheli us arrendi. Pirmo gaddu gahja brangi, oħtru gaddu ne-warreju renti nomalſaſt. Manne iſſweeda iſ muſcheles, ta man ar speeki rohla*) bija ja-aifeet.

Naudas nebija un strahdaht negribbeju, ta lai nu us preleſchu teeku? Sahku melleht ſtrihwera weetas, bet weetas nedabbiuju, jo man nebija leežibas rakſtu; gribbeju waggares weetu dabbuht, bet arri nedabbiuju, un fur kahda weeta bija, tur ta nefam nederreja, jo labbaſchs waggaru weetas bija ſudduſchus lihds ar kauſbas gaddeem. Neſinnaſju fo eefahlt. Samettohs ar ſirgu andelmanneem un dohmuju tur leelu velau diſt; bet man nelaimejahs. Biju eemihjiss sagtus ſirgu, tikkumahzihs ſagkertus un dabbuju krahina paſehdeht. No krahina wakkas tizzis dewohs us kahdu leelu pilsfehtu. Te man arri nekur nelaimejahs. Weetas nekur newarreju dabbuht, fur nebuhtu jaſtrahda un strahdaht es negribbeju. Es palifku par deenas-sagli (Lagedieb), bet ar to newarr nekahdu petnu diſt. Taggad us

tam iſeimu, lauzineeieren, tas us pilsfehtu atbrauz un pilsfehtu nepaſiſt, par waddoni veemestees, teem pilsfehtu iſrahdiht un wiſſadus padohmus doht. Bet ſchis ammats arri naw teizams. Pelnas fohtu mas atmett. Efmu arri mehginaſis par patriotu palift, bet laudis wahrdeem ween netiſi, flattahs us darbeem un man darbu naw nekahdu. Daſchs labs us pilsfehtu atnahjis un par pahrtiſkuſchu un ſlawenu wihrū palizzis; tik man nelas neiſdohdahs. Ko es tillai fahku, wiſſur tillai nelaima; efmu ihſts nelaimas-putnis un pee tam tillai mans tehwis wainigs. Nebuhtu mans tehwis blijs waggare, tad arri buhtu ſew zittadu dſihwes likumu nolizzis, buhtu mahzijeſs strahdaht.

Buhtu warrejis fuwu dſihwes gahjumu deegjan plafchi iſſtaſtiht, bet kam patiylahs dauds no nelaimas runnah un dauds no nelaimas kauſtees; es tillai to ſchē uſſiħmeju, lai zitti no nelaimas warr iſſargatees. Kas ne-gribb par nelaimas-putnu palift, tas lai oħradi darra un dſihwo, nela es efmu dſihwojis.

Nelaimas-putnis.

Diſirkſtele.

Inga. Kas tew kait?

Tihrums. Soħbi fahp. Gahju paſtaigatees un puhta ſhwis ſeemiela weħiſch. No tam dabbuju ſohbu fahpes.

Inga. Waj ſohbu galli arri fahp?

Tihrums. Soħbu galli driħs iſbirs.

Inga. Ar fo tad kohdiſſi kohſchamo?

Tihrums. Nemax nekohdiſch. Kas buhtu kohſchamo, to nedriħkſti foht un fo warri foht, tur naw fo foht.

Inga. Ko tad darrif?

Tihrums. Ko nu darriht. Gaidiſch, lihds ſohbu fahpes pahrees, warbuht, tad wehl kahds ſohbu galliſch atliks.

Tahmneets.

Družina.

Tiħra ſiħs irr pehrle dahrga,
Tikkums — wiſſu ſpohſchals ſeltiſ.
Kam ſchis dħargums kruktiſ miht
Taſ arweenu ſpohſchi ſpiħd,
Kaut tam uſeet weħtra bahrga,
Kaut no fauneem tilku pelets.

Lappas Maħri taħbi.

Padohms.

Ia Deewis tew dewiſ draugu un naudu
Un apniſta draugs tew jeb nauda:
Tad aifdohdi draugam tu naudu,
Driħs ſaudeſt draugu jeb naudu.

B—I.

Jontajums.

Bilweſs dſerr, tad winna ſlahpiſt, wiſch eħo, tad wiſch iſſalzis, bet tabbaſu wiſch walka, weenalga waj wiſch paehdis jeb iſſalzis, waj wiſch vadhehris jeb iſſlahpiſt, un tatſchu pee dſihwibas uſturrefchanas tik wajjaga ehdeenus un dſehreenuſ. Kapetzi jilweſs tabbaſu walka?

No zensures atweħleħiſ. Riħga, 1. November 1874.

Atributed to Ernst Plates.

*) Bilde stahſta eſħklumā raha, ta Nelaimas-putnis et speeki rohla aifeet paſauļe.